

עין משפט
גו מצוה

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

צב א מ"י מ"י מ"י
מער ש"י ה"י א ב
ג (מ"י ש"י ה"י ה)
ק ד ה ו מ"י ש"י ה"י
מ:
קא ז מ"י ש"י ה"י
ד:
קב ח ט מ"י ש"י ה"י
קג י מ"י ש"י ה"י ו פ"ח
מ"ה"י פ"ח ה"י ה"י ה"י
מ:

16 פסחים לה. סנהדרין ק"ג. מעשר שני פ"ג (מ"י) וזמנים מע" (ס) סנהדרין ק"ג. מסות ב' (ע"ש). 17 וימותו טו ק"ג. מכות נ"א: ד) וערכין טו ק"ג לקמן נ"ה: (ס) פ"חין ט"ו.

מוסף רש"י

אפילו בירושלים. לאמר סכסכס, ואפי"ן דרבינן כ"י ריחמין מתן המקום וזמנים מע" (ס) סנהדרין ק"ג. מסות ב' (ע"ש). 17 וימותו טו ק"ג. מכות נ"א: ד) וערכין טו ק"ג לקמן נ"ה: (ס) פ"חין ט"ו.

וכפרי יהודה דאמר יקבר. הכסף כסף ראשון ולא כסף שני וה"ל דברים פירקין וק"ל (מה). אמרינן כסף ראשון ואפי"ן כסף שני וי"ל דה"ל כסף על כסף אבל לחלל ג' פעמים פירות על כסף לא וה"ל דכפרק שלטי דמעשר

אפילו בירושלים שנא' ובי לא תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה שנאמר וישא משאת מאת פניו אלא בלקוח בכסף מעשר שני לקוח בכסף מעשר נמי ליפרקיה (ד) רתנן "הלקוח בכסף מעשר שני שנשטמא יפרה כרבי יהודה דאמר יקבר אי רבי יהודה מאי איריא יצא אפילו לא יצא נמי אלא לעולם בטהור ומאי יצא דנפול מחיצות (ו) והאמר רבא "מחיצה לאכול דאורייתא "מחיצות לקלוט דרבנן וכי גזרו רבנן כי איתנהו למחיצות כי ליתנהו למחיצות לא גזרו רבנן (ז) לא פלוג רבנן בין איתנהו למחיצות בין ליתנהו למחיצות רב הונא בר יהודה אמר רב ששת חרא קתני 'מעשר שני שאין בו שוה פרוטה שוכנס לירושלים ויצא אמאי וניהדר ונעיייליה וניכיליה דנפול מחיצות ונפרקיה האמר רבא מחיצה לאכול דאורייתא מחיצה לקלוט דרבנן וכי גזרו רבנן כי איתנהו למחיצות כי ליתנהו למחיצות לא גזרו רבנן לא פלוג רבנן אי הכי מאי איריא מיבעיא קאמר לא מיבעיא יש בו נמי ולא מחיצות אבל אין בו אימא לא קלטו ליה מחיצות קא משמע לן ת"ד 'אם גאל יגאל איש ממעשרו ממעשרו ולא כל מעשרו פרט למעשר שני שאין בו שוה פרוטה איחבר רב אמי אמר אין בו רב אסי אמר (ח) אין בחומושו רבי יוחנן אמר אין בו רבי שמעון בן לקיש אמר אין בחומושו מיתבי 'מעשר שני שאין בו שוה פרוטה דיו שיאמר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות בשלמא לבזאן דאמר 'אין בחומושו היינו דקתני דיו דאע"ג דבדידיה אית ביה כיון דבחומושיה ליכא שפיר אלא למ"ד אין בו מאי דיו קשיא איבעיא להו חומשא מלגיו או חומשא מלבר אמר רבינא תא שמע (ט) הבעלים אומרים בעשרים וכל אדם בעשרים הבעלים קודמין מפני שמוסיפין חומש אמר אחד הרי עלי בעשרים ואחד הבעלים

זמנה מעשר שנטמא נפדה לקוח לא כל שכן אמר להם לא אם אמרתם נמעשר שנפדה טהור נרחוק מקום תאמרו נלקוח שאינו נפדה כו' אם כן טעמא אחרינא אית ליה ולמה לי קרא כפרי וי"ל דאסמכתא בעלמא הוא לך נמי טרח ונכנס לה קרא: אפילו לא יצא נמי. מעיקרא דשני בשנטמא ה"מ למפך קבי אלא דעדיפא מיניה פריך: לא פלוג רבנן. תימה דכסף פרק חלק (סנהדרין ד' ק"ג). משני כי גזרו רבנן כי איתנהו למחיצות ולא קאמר דלא פלוג רבנן דקאמר אלא ולא קשה מילי דהתם קאי חכמי דקאמר אלא דעיר הנדמה ואסקיה לירושלים והיה שם צענה גמר דין ליתאכילי דהא קלטויהו מחיצות וה"ל שלל ירושלים בשעת גמר דין כו' ומסיק לעולם נטהור ואסקיה לירושלים ונגמר הדין דעיר הנדמה ודקא קשיא לך ליתאכילי כגון דנפול מחיצות אחר גמר דין וכדנבא דלמר מחיצה לקלוט דרבנן שלא לפדות אפילו נפול מחיצה דלא פלוג רבנן דקאמר בשמעמין דיון דלקלוט לא היו אלא מדרבנן מן התורה חל עליו גמר דין אפילו לא נפול מחיצה כלל כיון שיכול לאוכלו אם ירצה ולא מיקרי נמי שלל ירושלי' כיון שיכול להוציאו ולפדותו אלא דרבנן אמרו מחיצה לקלוט אפילו לקרות שלל ירושלים ולאכול דהעמידו דבריהם על דין תורה אהא מקיים כי גזרו רבנן היכא דאיתנהו למחיצות פירוש לא העמידו דבריהם על דין תורה למיקרי שלל ירושלים ולאכול אלא כי איתנהו למחיצות ולא נפול כלל אבל נפול מחיצות אחר גמר דין לא גזרו רבנן להעמיד דבריהם על דין תורה לקרות שלל ירושלים ולאכול אע"ג דבשעת גמר דין קלטויהו מחיצות כיון דנפול מחיצות אחר גמר דין אבל אי נפול מחיצות קודם גמר דין אע"ג דלא היו שלל ירושלים מ"מ לא חל עליו גמר דין דה"ל כגבולים וה"ל שלל גמיר כיון שאינו ראוי לאכול ולא לפדות כדאמר בשמעמין דלא פלוג רבנן ויעלוהו כשיעשו מחיצות א"י דוקא מיירי נפול מחיצות קודם גמר דין ולא היו כמו גבולים כדיון שהיה ראוי לאכול שעה אחת הוה ליה ממון הדיוט ושלל ירושלים לא היו כיון דנפול מחיצות בשעת גמר דין אבל נפול מחיצות אחר גמר דין כיון דהיו שלל ירושלים בשעת גמר דין חו לא פקע והשתא אחי שפיר טפי נפשיות כי איתנהו בשעת גמר דין גזרו למיחיה שלל ירושלים כי ליתנהו בשעת גמר דין לא גזרו ואם תאמר דמשמע דיגזרו משום דחל עליהו גמר דין אבל היכא דלא חל עליהו גמר דין יאכלו אם נתנה החומה והא אמרינן בפרק קדשי קדשים (זכחים דף ט"ט.) כשהיה מוצא שלם ונכנס אין חוזרין ונראין וי"ל דדוקא וזמנים שעושין מהם עבודות אבל מעשר או בשר וזבח לאחרי העבודה או שירי מנחה חוזרין ונראין:

דנפול מחיצות דאי נפול מקנתם אע"ג דאסור לנטול בשבת מ"מ מקרי מחיצה לענין אכילת מעשר וקדשים קלים כדאמרין ריש פרק אלו דברים (פסחים דף טו.) וס' ד"ה חוה דף סו) דהיהו שמעתתא דהלל לרין להעמיד אחר שנפלו בה פירות לך לא היו יכולין להוליך סביביהם בשבת לעורה לשחוט פסחיהם קודם שנפלו היו מותרים לנטול בלאמר רבי יוחנן (שעריצין דף י:) ירושלים אלמלא דלתוחיה נעלות גלילה חייבין עליה משום ר"ה ר"ה ואעפ"כ גלילה היו אוכלין פסחיהם: אין בו שוה פרוטה. אין חומש פדיון ולא בעי למדרש אין בו שוה פרוטה אין מוסף חומש אבל פדיון חומש לא יוסף חומש: ולא בחומש דפחות משה פרוטה לא חשיב ממון לחפוס פדיון אבל למ"ד אין בחומשו קשה דטפי הוה ליה למדרש דאחי מוסף חומש: 16

17. שוה פרוטה שנינו אבל אם יש בו שוה פרוטה בר גאולה הוא ותוספת פדיונו: ורב אסי אמר אין בחומשו. שוה פרוטה שנינו דלאו בר גאולה הוא עד שיהא בו שוה ארבע פרוטות כדי שיהא ראוי לתוספת חומש דמכבי בהאי קרא: דיו שיאמר כו'. כדחוקיה ולא אמרינן ימתין עד שיעלנו לירושלים או ימתין עד שיזרפנו עם אחר בו מאי דיו. מאי רבוחיה דאכטריך למתני דיו ליתני אומר הוא וחומשו כו': חומשא מלגיו. על שוה עשרים וזו מוסף ארבע שהן חומשו של קרן: או חומשא מלבר. על ארבעה רבעים מוסף החמישית מן החוק דהוה להו לעשרים וזו חמשה זוי: הבעלים אומרים בעשרים. גבי מקדיש ופודה הקדש מנן לה במסכת ערכין (דף ס.) מפני שמוסיפין חומש. ועשרים שלהן הוו כ"ה דאילו שאר כל אדם לא יוסף חומש: הבעלים

18. שוה פרוטה שנינו אבל אם יש בו שוה פרוטה בר גאולה הוא ותוספת פדיונו: ורב אסי אמר אין בחומשו. שוה פרוטה שנינו דלאו בר גאולה הוא עד שיהא בו שוה ארבע פרוטות כדי שיהא ראוי לתוספת חומש דמכבי בהאי קרא: דיו שיאמר כו'. כדחוקיה ולא אמרינן ימתין עד שיעלנו לירושלים או ימתין עד שיזרפנו עם אחר בו מאי דיו. מאי רבוחיה דאכטריך למתני דיו ליתני אומר הוא וחומשו כו': חומשא מלגיו. על שוה עשרים וזו מוסף ארבע שהן חומשו של קרן: או חומשא מלבר. על ארבעה רבעים מוסף החמישית מן החוק דהוה להו לעשרים וזו חמשה זוי: הבעלים אומרים בעשרים. גבי מקדיש ופודה הקדש מנן לה במסכת ערכין (דף ס.) מפני שמוסיפין חומש. ועשרים שלהן הוו כ"ה דאילו שאר כל אדם לא יוסף חומש: הבעלים